

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 ลักษณะโครงสร้างการจัดเก็บภาษีสรรพากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง ในช่วงระหว่างปีงบประมาณ 2538-2547 พบว่าภาษีที่มีสัดส่วนสำคัญในการจัดเก็บภาษีของสำนักงานสรรพากร ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งผลการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคลส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับการจัดเก็บภาษีหัก ณ ที่จ่าย เป็นสำคัญ และหน่วยจัดเก็บที่มีบทบาทสำคัญในการจัดเก็บภาษีคือ พื้นที่สาขาเมืองลำปาง แม่เมาะ แจ้ห่ม เกาะคา และห้างฉัตร

5.1.2 นโยบายและมาตรการภาษีที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากร ได้แก่ การยกเว้นเงินได้สุทธิหลังหักค่าใช้จ่าย การเพิ่มค่าลดหย่อนสำหรับบุคคลธรรมดา การลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลให้กับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม การลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มจากอัตราร้อยละ 10 เป็นอัตราร้อยละ 7 และการลดอัตราภาษีธุรกิจเฉพาะจากอัตราร้อยละ 3.3(รวมภาษีท้องถิ่น) เป็นอัตราร้อยละ 0.11(รวมภาษีท้องถิ่น) สำหรับผู้ประกอบการค้า อสังหาริมทรัพย์เพื่อทางการค้าหรือหากำไร

5.1.3 การศึกษาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากร

1) ผลการเปรียบเทียบการจัดเก็บกับประมาณการรายได้ภาษีสรรพากรทุกประเภทภาษี จากค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษี(E) พบว่า ในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา สำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปางมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีสรรพากรรวมอยู่ในระดับต่ำกว่าปกติ มีเพียงภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีจากอากรแสตมป์ และภาษีจากรายได้อื่นเท่านั้นที่มีประสิทธิภาพในการจัดเก็บสูงกว่าปกติ ส่วนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจเฉพาะ มีประสิทธิภาพในการจัดเก็บอยู่ในระดับต่ำกว่าปกติ

2) ผลการเปรียบเทียบการจัดเก็บภาษีของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปางกับผลการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากร พบว่า สำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปางมีอัตราการเปลี่ยนแปลงในผลการจัดเก็บภาษีสรรพากรสูงกว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงในผลการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากร

3) ผลการเปรียบเทียบการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรกับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) พบว่าในช่วงเวลาที่ทำการศึกษานักงานสรรพากรพื้นที่ลำปางสามารถจัดเก็บภาษีสรรพากรได้คิดเป็นร้อยละเฉลี่ยเท่ากับ 2.71 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด(GPP) และมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของผลการจัดเก็บภาษีสูงกว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)แสดงว่าสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปางมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอยู่ในระดับสูง

4) ผลการเปรียบเทียบการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรกับอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ พบว่าในช่วงเวลาที่ทำการศึกษานักงานสรรพากรพื้นที่ลำปางมีผลการจัดเก็บภาษีสรรพากร โดยเฉลี่ยเท่ากับ 5.910 ล้านบาท ต่อเจ้าหน้าที่ 1 คน

5) ผลการเปรียบเทียบการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรเปรียบเทียบกับต้นทุนในการจัดเก็บ พบว่าในช่วงเวลาที่ทำการศึกษานักงานสรรพากรพื้นที่ลำปางมีต้นทุนในการจัดเก็บภาษีเฉลี่ยเพียง 0.370 บาท ต่อภาษีที่จัดเก็บได้ 100 บาท และเจ้าหน้าที่ 1 คน มีต้นทุนในการจัดเก็บภาษีโดยเฉลี่ยเพียง 0.02 ล้านบาท เท่านั้น

6) ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการทำรายได้ให้รัฐ จากดัชนีความไหวตัวของภาษีสรรพากรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด(GPP) พบว่าภาษีสรรพากรรวมมีความสามารถในการทำรายได้ให้แก่วรัฐอยู่ในเกณฑ์สูง โดยมีภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล และ ภาษีมูลค่าเพิ่ม มีความสามารถในการทำรายได้ให้แก่วรัฐอยู่ในเกณฑ์สูง ส่วนของภาษีธุรกิจเฉพาะ และ รายได้อื่น ๆ มีความสามารถในการทำรายได้ให้แก่วรัฐอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

2) ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ จากดัชนีความยืดหยุ่นของภาษีสรรพากรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด(GPP) พบว่าการใช้มาตรการภาษีในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงรายได้ภาษีสรรพากรรวม เพราะระบบรายได้ภาษีสรรพากรรวมมีความสามารถในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ค่อนข้างดี โดยมีภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่ม มีความสามารถในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ค่อนข้างดี ส่วนภาษีธุรกิจเฉพาะ อากรแสตมป์ และรายได้อื่น ๆ มีความสามารถในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ค่อนข้างต่ำ

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการที่ได้ทำการศึกษาถึงโครงสร้างการจัดเก็บภาษีสรรพากร การศึกษาถึงประเภทภาษีที่สำคัญ การศึกษาถึงมาตรการภาษีที่สำคัญที่เกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษี และทำการศึกษาวเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในหลาย ๆ ด้าน ทั้งในด้านการบริหารการจัดเก็บภาษีสรรพากร ด้านการบริการผู้เสียภาษี ด้านอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ เป็นต้น

ผู้ทำการศึกษาได้มีข้อเสนอแนะซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารการจัดเก็บรวมทั้งต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในการปรับปรุงการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดเก็บให้มากยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ด้านอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ เมื่อเทียบจำนวนภาษีที่จัดเก็บได้ต่ออัตรากำลังที่มีอยู่โดยเฉลี่ยแล้วจะเห็นว่าสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปางมีอัตรากำลังเพียงพอเมื่อเทียบกับจำนวนภาษีที่จัดเก็บได้ แต่ควรมีการจัดอบรม สัมมนาเพื่อให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ในสังกัด เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทำให้เกิดการพัฒนาความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านเทคโนโลยี และความรู้เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติงาน ประมวลรัษฎากร รวมถึงกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อสามารถให้ความรู้แก่ผู้เสียภาษีได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะทำให้การจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2) ด้านงบประมาณรายจ่าย จะเห็นได้ว่าเจ้าหน้าที่ 1 คน จะใช้ต้นทุนในการจัดเก็บภาษี 100 บาท เพียง 0.370 บาท เท่านั้น กรมสรรพากรควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการที่จะเพิ่มค่าตอบแทนให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับจำนวนภาษีที่ได้จัดเก็บได้ เพื่อจะได้เป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

3) ด้านการบริหารการจัดเก็บภาษี ควรให้ความสำคัญกับผู้ประกอบการรายใหญ่ เพราะการจัดเก็บภาษีของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปางส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับการจัดเก็บภาษีหัก ณ ที่จ่าย ซึ่งเป็นรายใหญ่ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดเก็บ และการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มผู้ประกอบการรายใหญ่ส่วนใหญ่จะอยู่ในความดูแลของศูนย์บริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ ซึ่งควรให้หน่วยจัดเก็บในพื้นที่เป็นผู้มีส่วนในการกำกับดูแล เพื่อจะได้จัดเก็บภาษีได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น

4) ด้านการให้บริการผู้เสียภาษีอากร ถึงแม้ว่าในปัจจุบันกรมสรรพากรได้มีการให้บริการในเชิงรุกโดยการนำระบบ Internet มาใช้ในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรวดเร็ว เพื่อให้ผู้เสียภาษี มีความสะดวกรวดเร็ว เกิดความสนใจการเสียภาษีมากยิ่งขึ้นก็ตาม ในการให้บริการผู้เสียภาษี ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่ และพื้นที่สาขา ควรให้ความสำคัญในการที่จะอำนวยความสะดวกทั้งในด้านเวลา สถานที่ และการลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน

5.3 ข้อจำกัดในการศึกษา

ในการศึกษาประสิทธิภาพการจัดเก็บและการประมาณการรายได้ภาษีสรรพากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง พบว่ามีข้อจำกัดในการศึกษาคือมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ในปี 2547 นั้นจะเป็นตัวเลขประมาณการ ซึ่งอาจทำให้การประมาณค่าความไหวตัว ค่าความยืดหยุ่น และความสัมพันธ์ของการจัดเก็บและการประมาณการรายได้ภาษีสรรพากรอาจมีความคลาดเคลื่อนได้